

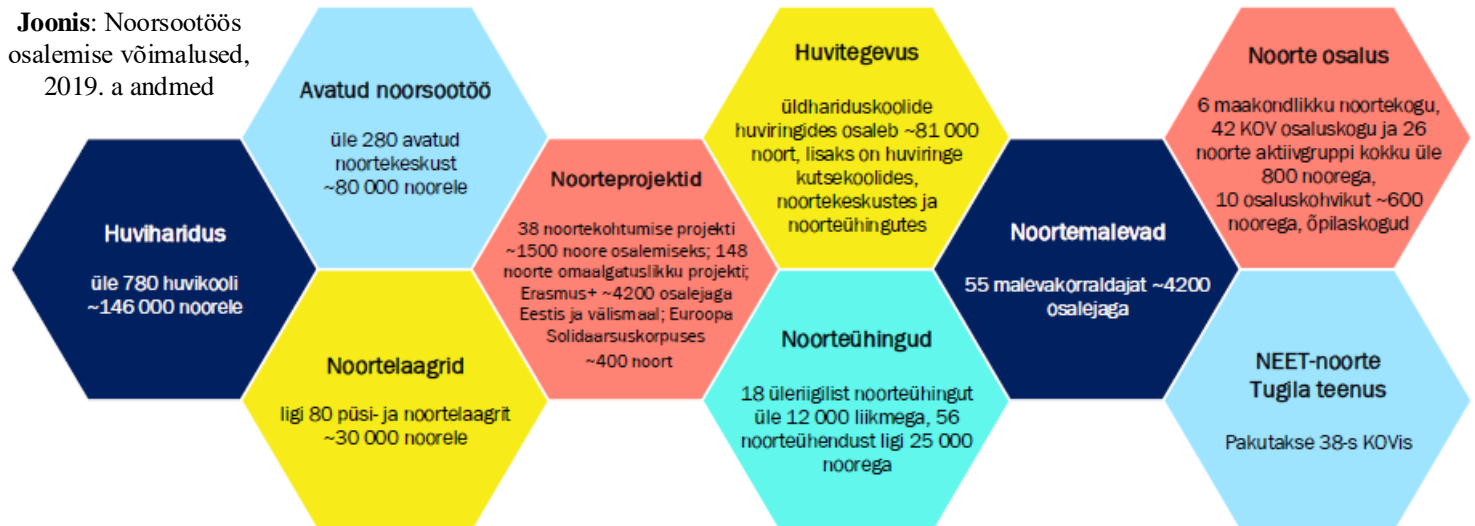
NOORTEVALDKONNA ÜLEVAADE

2019

Peamised trendid ja andmed

- **Noortevaldkonna moodustavad noortepoliitika ja noorsootöö.** Noortepoliitika peamised toimealad on noorsootöö, haridus-, sotsiaal-, tööhõive-, tervise-, kultuuri-, pere- ja kuriteoennetuspoliitika. Noorsootöö on tingimuste loomine noore isiksuse mitmekülgseks arenguks ning seda korraldavad noored koostöös noorsootöötajatega. **Noorsootöös osaleb ligi 160 000 noort**, kellest peaaegu 90% on tegevustega rahul.
- **Noorte (7–26a) arv on viimastel aastakümnetel vähenenud olulisel määral.** Kui 2007. a oli noori ligi 340 000 (25% elanikkonnast), siis 2019. a 275 879 (21%).
- Ainult põhihariduse või madalama haridusega **18–24-aastaste mitteõppivate noorte osakaal on võrreldes 2007. a (14%) langenud 2019. a 9,8%-ni.**
- **15–24-aastaste noorte töötuse määr on vähenenud viimase kaheksa aastaga üle kahe korra** (22%-lt 11%-le 2019. a), kuid on siiski kaks korda suurem kui täiskasvanutel. Mitteaktiivseid noori, kes ei õpi, tööta ega osale koolitustel (**NEET-noored**) on **9,8%** vanuserühmast.
- **Eestis on palgalisi noorsootöötajaid ligi 9000, kellest täis- ja osakutsega noorsootöötajaid 3384 (2019. a).**
- **Noorsootöötajaks saab õppida Tallinna Ülikoolis, TÜ Narva Kolledžis ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias.** Lisaks korraldatakse HTM-i toetusel noorsootöötajate täiendkoolitusi, kus on aastas osalejaid umbes 1500.
- Kui huvikoolides osaletakse kõige enam **spordi** valdkonna õppekavadel (52% käijatest), siis üldhariduskoolide huviringides õpitakse kõige enam **kunsti ja muusikat** (39%). Üldhariduskoolide **looduse ja tehnika valdkonna** huviringides käib vastavalt 6% ja 11% kõigist osalejatest. Huvikoolides õpib looduse valdkonna õppekavadel 1,4% ning tehnika valdkonna õppekavadel 3,8% kõigist õppuritest.

Joonis: Noorsootöös osalemise võimalused, 2019. a andmed

Noortevaldkonna arengukava 2014–2020

Üldeesmärk: noorel on avarad võimalused arenguks ja eneseteostuseks, mis toetab sidusa ja loova ühiskonna kujunemist.

Noortevaldkonna programm (arengukava rakendamine)

Meetmed:

1. Võimaluste suurendamine noorte loovuse arendamiseks, omaalgatuseks ja ühistegevuseks.
2. Noorte kaasamise suurendamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine.
3. Noorte aktiivse osaluse toetamine kogukonnas ja otsustes.
4. Kvaliteetse noortepoliitika ja noorsootöö arengu tagamine.

Olulisemad mõõdikud	2017	2018	2019	2021 (siht)	Programmi suuremad kulud (2020. a eelarve 25,5 mln- RE, HMN, ESF)	
					2020	2021
Madala haridustasemega õpinguid mittejätkavate noorte (18–24a) osakaal	10,8%	11,3%	9,80%	<9%	15 mln	3,2 mln
Noorte kaasatus noorsootöös (% noorte koguarvust)	54%	57,8%	59,9%	60%	3,9 mln	2,1 mln
Noorsootöös osalenud noorte rahulolu noorsootöötajate osakaal	87%	-	-	87% (2020)	2,1 mln	2,1 mln
Koolituse tulemusel pädevusi tõstnud noorsootöötajate osakaal aasta lõikes (%)	20%	15%	17%	15%	Lisaks: Archimedes/ SANA (Erasmus+); Euroopa Noored, Euroopa Solidaarsuskorpus, SALTO PI Ressursikeskus ja Eurodesk) 5,4 mln, KOV (2019. a) 160 mln, lapsevanemad (2019. a) 35 mln €	

Olulisemad tegevused, arendused või protsessid 2016–2021

2016	2017	2018	2019	2020 siht	2021 siht
<ul style="list-style-type: none"> - Uuring „Noorte rahulolu noorsootööga“; - Noorteühingute aastatoetuse määruse muutmise; - Uuring „Infotehnoloogiliste võimaluste rakendamine noorsootöös“; - Nutika noorsootöö kontseptsiooni väljatöötamine. 	<ul style="list-style-type: none"> - Huvihariduse ja huvitegevuse täiendava riigipoolse rahastuse käivitamine; - Ministri määruse kinnitamine huvihariduse ja huvitegevuse esindusühingute rahastamiseks; - Noorsootöötaja kutsestandardi uuendamine; - Noorte Nõukogu moodustamine ja esimene koosolek; - Eesti EL nõukogu eesistumise ajal nõukogu järelduste vastuvõtmine nutika noorsootöö teemal; - Noorsootöötajate e-kutseksami korraldamine. 	<ul style="list-style-type: none"> - Laagrijuhataja ja kasvatajate kvalifikatsiooninõude määruse muutmise; - Kordusuuring „Noorte rahulolu noorsootööga“; - Maavalitsuste funktsioonide ülevõtmine ENTKsse. 	<ul style="list-style-type: none"> - Norra/EMP taotlusvoorud ning nutika noorsootöö toetamine; - Igas kohalikus omavalitsuses on noorte osaluskoogu; - Kohaliku omavalitsuse ja regionaaltasandi koostöö tugevdamine. 	<ul style="list-style-type: none"> - 4900 noorsootöötajat on osalenud koolitustel; - 198 000 noort, sh 15 000 NEET-noort on osalenud noorsootöö teenustes; - Noorte rahulolu noorsootööga püsib kõrge; - Suurem nutikate lahenduste kasutamine noorsootöös; - Noorsootöö toetav roll on laienenud NEET noorte toetamisel, sh tõukefondide abil; - Tõrjutusrisk on vähenenud ning noortel on võrdsed võimalused noorsootööle ligipääsemiseks; - Lühilaagrite ja – malevate korraldamise toetamine noorte aktiivse suve sisustamiseks; - huvihariduse ja – tegevuse pakkujate toetamine eriolukorra mõjude leevendamiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kordusuuring „Noorte rahulolu noorsootööga“; - Noorsootöötajad peavad olema haridustöötajatega samavõrd väärtustatud; - Üldhariduskoolide ja noorsootöösutuste vaheline koostöö kasvab; - Uute nutikate lahenduste loomise toetamine; - Loodud on noortevaldkonna kutseala töötajate väärtustamise kontseptsioon; - Paranevad noorte osalemise ja kaasaraäkimise võimalused; - Arendatakse noorte võimalusi toe saamiseks noorsootööst.

Peamised õigusaktid ja dokumendid

Strateegiad, seadused ja määrused	Ministeeriumi dokumendid	EL
<ul style="list-style-type: none"> * Noortevaldkonna arengukava 2014–2020 * Konkurentsivõime kava "Eesti 2020" * Infoühiskonna arengukava 2020 * Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus * Noorsootöö seadus * Huvikooli seadus * Huviharidusstandard * Noortegarantii elluviimise tegevuskava * Noorteühingute aastatoetuse määrus * Laagri juhataja ja kasvataja kvalifikatsiooninõuded * Huvihariduse ja huvitegevuse esindusühingute kvaliteeditoetus 	<ul style="list-style-type: none"> * Noortevaldkonna programm * Programm „Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid“ * Digipöörde programm * Tõrjutusriskis noorte kaasamise ja noorte tööhõivevalmiduse parandamise toetuse andmise tingimused (TAT) * Noorsootöötajate koolituse arendamise toetuse andmise tingimused (TAT) 	<ul style="list-style-type: none"> * Euroopa Liidu noortestrategia 2019–2027 * EL nõukogu järeldused ja resolutsioonid * Erasmus+ programm * Euroopa solidaarsuskorpuse programm

Peamised rollid ja koostöö

<p>HTM</p> <p>Noortepoliitika arendamine ja koordineerimine, strateegiline planeerimine, õigusloome, riikliku rahastamise tagamine</p>	<p>KUM</p> <p>huvitegevustoetamine spordi valdkonnas spordipoliitika raames; loimimise toetamine noorsootöö kaudu</p>	<p>MKM</p> <p>Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) koolitused ja IKT huviringide toetamine; ettevõtlikkuse soodustamine; infoühiskonna arendamine noortefoteenuse ja infotehnoloogiliste võimaluste kaudu</p>	<p>SA ARCHIMEDES* NOORTEAGENTUUR</p> <p>Programm Erasmus+, Euroopa Solidaarsuskorpus, Noortekohtumised; Hooliv Klass ning ESF noorsootöötajate koolituste arendamise TAT-i rakendamine</p>	<p>EESTI NOORSOOTÖÖ KESKUS (ENTK)*</p> <p>Noorteseire ja noortefosüsteemide arendamine ning teenuste pakkumine; toetusprogrammid; ESF tõrjutusriskis noorte kaasamise ja noorte tööhõivevalmiduse parandamise TAT rakendamine (sh tugiteenused NEET noortele); KOV ja regionaalse tasandi võrgustikutöö; noorsootöö kvaliteedi arendamine, noorsootöötaja kutse andmine; noorsootöö korraldajate nõustamine ja tugi; tegijate informeerimine valdkonnas toimuvast</p>
<p>SOM</p> <p>Noorte tööhõive; laste õigused osalemaks otsustusprotsessides; noortegarantii tegevuskava rakendamine, sh tööturgu tutvustavad töötoad noortele üldhariduskoolides, noortekeskustes ja noortele suunatud messidel; noortegarantii tugisüsteem ning võrgustikutöö NEET-noorte suunamiseks Töötukassa teenusteni</p>	<p>JUM</p> <p>Kuriteoennetuse koordineerimine; tegevused õigusrikkumise taustaga noortele</p>	<p>KOHALIKUD OMAVALITSUSED</p> <p>Noorsootöö korralduse eest vastutamine KOV-is; munitsipaalasutuste ülalpidamine; tegevused ja projektitoetuste delegerimine kohalikele organisatsioonidele</p>	<p>PEAMISED ESINDUSÜHINGUD</p> <p>Eesti Noorteühenduste Liit Eesti Noorsootöötajate Kogu Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Eesti Muusikakoolide Liit Eesti Kunstikoolide Liit Eesti Tantsuhuvihariduse Liit Eesti Teadushuvihariduse Liit Huvikoolide Liit</p>	<p>NOORTE OSALUS OTSUSTES</p> <p>KOV noortevolikogud, Noorte Nõukogu (HTM juhtimisel), maakondlikud noortekogud ja noorte aktiivgrupid</p>

*Haridus- ja Noorteamet luuakse 2020. a SA Innove, SA Archimedes, Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse ning Eesti Noorsootöö Keskuse teenuste põhjal. Eraldiseisvalt jätkab SA Archimedeses tegutsev Erasmus+ programm.

Regulaarsed uuringud ja seire

- Noorsootöös osalevate noorte rahulolu noorsootööga;
- Noorte eluolu puudutavad uuringud ja analüüsid (www.noorteseire.ee)